

ZIŅOJUMS PAR ELEMENTA, KAS IEKĻAUTS NEMATERIĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA, KAM JĀNODROŠINA NEATLIEKAMA SAGLABĀŠANA, SARAKSTĀ, STATUSU

**TERMIŅŠ – 2025. GADA 15. DECEMBRIS
IZSKATĪŠANAI 2026. GADĀ**

*INSTRUKCIJA PAR ZIŅOJUMA SAGATAVOŠANU PIEEJAMA:
[HTTPS://ICH.UNESCO.ORG/EN/FORMS](https://ich.unesco.org/en/forms)*

A. TITULLAPA
A.1. Dalībvalsts
Dalībvalsts: Latvija
A.2. Ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās datums <i>Šī informācija ir pieejama tiešsaistē.</i>
14.01.2004.
A.3. Elements, kas iekļauts Neatliekamās saglabāšanas sarakstā un par kuru ir šis ziņojums <i>Gadījumā, ja elements ir multinacionāls, norādiet arī pārējās iesaistītās valstis.</i>
Elementa nosaukums: Suišu kultūrtelpa
Gads, kad iekļauts sarakstā: 2009
Iesniedzēja valsts(-is): Latvija
A.4. Laika periods, kas aptverts ziņojumā <i>Lūdzu, norādiet laika periodu, kas aptverts šajā ziņojumā.</i>
Sākuma datums: 01.12.2021.
Beigu datums: 30.11.2025.

A.5. Citi Neatliekamās saglabāšanas sarakstā iekļautie elementi, ja tādi ir

Lūdzu, uzrādiet visus Neatliekamās saglabāšanas sarakstā iekļautos elementus no Jūsu valsts, pievienojot arī iekļaušanas gadu; gadījumā, ja elements ir multinacionāls, norādiet arī pārējās iesaistītās valstis.

–

A.6. Vispārīgs ziņojuma kopsavilkums

Lūdzu, sniedziet vispārīgu ziņojuma kopsavilkumu, kas ļautu lasītājiem izprast elementa pašreizējo statusu, iekļaušanas sarakstā pozitīvo un negatīvo ietekmi, saglabāšanas pasākumu īstenošanu ziņojumā norādītajā laika periodā, kā arī saglabāšanas pasākumu iespējamu atjaunošanu nākamajiem gadiem.

Apjoms no 400 līdz 600 vārdiem

Suitu kultūrtelpa ir viena no Latvijas vēsturiskajām zemēm, tā atrodas Kurzemē (Kuldīgas novada Alsungas un Gudenieku pagastos, Ventspils novada Jūrkalnes pagastā), tā ir aptuveni 400 km² liela un šeit dzīvo ap 2000 iedzīvotāju. Suitu kultūrtelpai ir raksturīgas tādas dzīvā mantojuma vērtības kā sava izloksne, burdona dziedājums, dūdu, kokļu, bungu un citu tradicionālo mūzikas instrumentu spēle un šo mūzikas instrumentu izgatavošana, dažādu tradicionālo amatu prasmes, tostarp sava tautastērpa darināšana un valkāšana svētkos, kopīgu svētku svinēšana, kulinārais mantojums. Nozīmīga identitātes iezīme ir katoļticība, pateicoties kurai, suitu apdzīvotā kultūrtelpa vēsturiski, kopš 17. gadsimta, veidojusies kā atšķirīga etnokonfesionāla apdzīvota teritorija pārējā luterticīgajā Kurzemē.

Suitu kopienai ir svarīga piederības sajūta savai kultūrtelpai. Suitu kultūrtelpas tradīciju pārmantošanā un popularizēšanā īpaša loma ir mantojuma kopienas kodolam - etnogrāfisko ansambļu, folkloras kopu, deju kolektīvu, amatu darbnīcu, amatiereteātra u.c. grupu dalībniekiem no dažādām paaudzēm, kā arī nevalstisko organizāciju darbībai un ikviena katra personiskam ieguldījumam suitu mantojuma saglabāšanā.

Pārskata periodā īstenoti daudzveidīgi pasākumi, kas balstījušies kopienas iniciatīvā un tikuši īstenoti ar kopienas pašieguldījumu, kā arī ar valsts, vietējo pašvaldību un arī ar Eiropas Savienības fondu finansiālu atbalstu. Tāpat īstenoja sadarbību starp kopienām, pašvaldībām un valsti, kas, kopienas ieskatā vērtējama kā pozitīva un atbalstoša.

Attiecībā uz izraudzītajiem saglabāšanas mērķiem – (1) aktīvi turpinājusies kopienas veikta savas kultūras pētniecība un dokumentēšana, izdotas vairākas grāmatas, tostarp tapuši speciāli izdevumi bērniem, dokumentētas un digitalizētas suitu mantojuma liecības; (2) nodrošināta suitu tradīciju praktizēšana un tālāk nodošana; veicināta suitu atpazīstamība kā nacionāli, tā starptautiski; (3) nodrošinātas formālās un neformālās izglītības iespējas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem, nostiprinot un apgūstot ar suitu kultūru saistītas tradicionālās prasmes un zināšanas; (4) sekmēta kultūrtūrisma attīstība; ik nedēļu rīkotas suitu tirgus norises, tādējādi veicinot ar mājražošanu un amatniecību saistītu ekonomisko aktivitāti kopienā; kā arī ir veikti ieguldījumi kultūras un kopienas dzīvesvides infrastruktūrā.

Suitu kopienas ieskatā (aptauja, intervijas un diskusijas, sk. D. sadaļu) suitu kultūrtelpas iekļaušana Neatliekamās saglabāšanas sarakstā ir nesusi tādus ieguvumus kā suitu kopienas pašapziņas un lokālās identitātes stiprināšana, plašāka kopienas līdzdalība sava kultūras mantojuma saglabāšanā, tostarp tradicionālo zināšanu un prasmju atjaunošanā, mājražošanas un uzņēmējdarbības attīstībā un suitu kultūras popularizēšanā kā vietējā, tā starptautiskā mērogā. Vienlaikus ir saglabājušies dažādi riski suitu kultūrtelpas saglabāšanai - kopienas pārstāvji kā būtiskākos norāda depopulācijas pieaugumu, nepieciešamību veicināt piederības sajūtu jaunākajā paaudzē, kā arī stiprināt vienotību un sadarbību kopienā, iesaistot pēc iespējas plašāku vietējās sabiedrības daļu suitu kultūrtelpas saglabāšanā.

Pārskata periodā, aizsākoties nacionāla mēroga vēja parku attīstībai, kopienas uzmanības lokā nonākusi savas dzīvesvietas kultūrainavas aizsargāšana. Atjaunotais suitu kultūrtelpas saglabāšanas plāns paredz turpināt iesākto četros rīcības virzienos: (1) dokumentēšana un pētniecība; (2) praktizēšana un tālāknodošana; (3) izglītība; (4) uzņēmējdarbības veicināšana un infrastruktūras uzlabošana, īpašu uzmanību pievēršot kultūrainavas saglabāšanai. Iecerēto aktivitāšu īstenošanai plānots piesaistīt valsts, vietējo pašvaldību, kā arī Eiropas Savienības fondu finansējumu.

A.7. Kontaktpersona saziņai

Norādiet vārdu, adresi un citu kontaktinformāciju personai, kas atbildīga par sazināšanos ziņojuma jautājumos.

Tituls: —

Uzvārds: Lancere

Vārds: Gita

Iestāde/ieņemamais amats: Latvijas Nacionālā kultūras centrs/nemateriālā kultūras mantojuma eksperte

Adrese: Pils laukums 4, Rīga, LV-1365, Latvija

Telefona numurs: +371 67228985

E-pasta adrese: gita.lancere@lnkc.gov.lv

Cita atbilstoša informācija: —

Tituls: —

Uzvārds: Martinova

Vārds: Dace

Iestāde/ieņemamais amats: Etniskā kultūras centra (EKC) "Suiti" valdes priekšsēdētāja

Adrese: Skolas iela 11a, Alsunga, Kuldīgas novads

Telefona numurs: +371 29222103

E-pasta adrese: dace.martinova@inbox.lv

Cita atbilstoša informācija: Suitu kopienas kontaktpersona

B. NEATLIEKAMĀS SAGLABĀŠANAS SARAKSTĀ IEKĻAUTĀ ELEMENTA STATUSS

Atsaucieties uz elementa nominācijas failu vai uz iepriekšējiem ziņojumiem, ja tādi sniegti, kā pamatu ziņojumam par elementa pašreizējo statusu un iekļaujiet tikai nozīmīgas izmaiņas kopš iekļaušanas sarakstā vai kopš pēdējā ziņojuma.

Nominācijas faili, laika plānojumi un iepriekšējie ziņojumi, ja tādi ir, pieejami <https://ich.unesco.org> vai saņemami pēc pieprasījuma Sekretariātā.

Dalībvalstij jāpievērš īpaša uzmanība dzimumu lomai un jācenšas nodrošināt kopienų, grupų vai, atbilstošos gadījumos, indivīdu, kā arī attiecīgu nevalstisko organizāciju visplašāko iespējamo dalību ziņojuma sagatavošanā, un tā ir aicināta šī ziņojuma D sadaļā aprakstīt, kā tas ticis darīts.

B.1. Sociālās un kultūras funkcijas

Lūdzu, izskaidrojiet elementa pašreizējās sociālās un kultūras funkcijas, kā arī tā nozīmi kopienā, tradīcijas nesēju un praktizētāju īpašības, kā arī to cilvēku lomas vai kategorijas, kuriem citu vidū ir īpaša atbildība vai saistība ar elementu. Uzmanībai būtu jābūt pievērsta jebkurām attiecīgām izmaiņām, kas saistītas ar iekļaušanas kritēriju U.1 ("elements atzīstams par nemateriālo kultūras mantojumu, kā definēts konvencijas 2. pantā").

Apjoms no 150 līdz 500 vārdiem

Suitu kultūrtelpa aptver suitiem raksturīgas tradicionālās kultūras vērtības – izloksni, burdona dziedājumu, dūdu, kokļu, bungu un citu tradicionālo mūzikas instrumentu spēli un šo mūzikas instrumentu izgatavošanu, amatu prasmes, tostarp sava tautastērpa darināšanu un valkāšanu svētkos, kopīgu svētku svinēšanu, kulināro mantojumu, kā arī katoļticību. Lai gan baznīcas loma mūsdienu sabiedrībā samazinās un arvien retāk kopienas locekļi apmeklē dievkalpojumus vai darbojas draudzēs, tomēr katoļticība joprojām tiek uzskatīta par suitu kultūras identitātes balstu (sk. D. sadaļu). Suitu kopienai ir nozīmīga piederības sajūta savai kultūrtelpai. Visnozīmīgāk tas ir mantojuma kopienas kodolam, ko veido suitu etnogrāfisko ansambļu, folkloras kopu, deju kolektīvu, dažādu amatu darbinīcu u.c. grupu dalībnieki no dažādām paaudzēm (sk. B.3c. sadaļu) un vietējās nevalstiskās organizācijas (sk. C.5. sadaļu). Piederība suitu kultūrtelpai svarīga ir arī plašākam vietējo iedzīvotāju lokam Kuldīgas un Ventpils novados, gan arī tiem suitiem, kuri dzīvo citur Latvijā un pasaulē.

Suiti lepojas par savu kultūru un vēsturi. Suitiem piemīt augsta pašapziņa, radošums un uzņēmība, kopienā vērojama pašpietiekamība un veselīga sāncensība. Suitu kultūras vērtības uzskatāmas par resursu kopienas ilgtspējīgai attīstībai un saliedētībai, sadarbojoties izraudzītu mērķu sasniegšanā. Suitu kultūrtelpas kultūras funkcijas ietver gan kultūras mantojuma saglabāšanu - tradīciju, zināšanu un prasmju pārmantošanu, gan identitātes apziņu un veidošanos, stiprinot piederības sajūtu savai dzīvesvietai un kopīgām kultūras vērtībām. Suitu kultūrtelpas sociālās funkcijas ietver izglītības iespējas gan bērniem un jauniešiem, gan visai kultūrtelpas kopienai un tās apmeklētājiem. Suitu tradīciju uzturēšana, dažādi pasākumi suitu kultūrtelpā vietējos iedzīvotājus iesaista kultūras procesos un sniedz iespēju radoši izpausties. Tāpat suitu kultūrtelpa sniedz iespējas kopienai būt starptautiski atpazīstamai, no vienas puses, attīstot kultūrtūrisumu, no otras puses, kopienai popularizējot sava mantojuma vērtības ārvalstīs.

Suitu kultūrtelpas saglabāšanā un tradīciju pārmantošanā būtisks ir suitu kopienas ieguldījums, kas ļauj īstenot jaunas iniciatīvas un projektus, gūt jaunu pieredzi un zināšanas, kā arī aizstāvēt kopienas intereses un stiprināt piederības sajūtu.

B.2. Pašreizējās dzīvotspējas un risku novērtējums

Lūdzu, aprakstiet pašreizējo elementa dzīvotspēju, īpaši cik bieži un kādā apmērā tas tiek praktizēts, tradicionālo pārmantošanas veidu noturību, praktizētāju un auditorijas demogrāfiju, ka arī tā ilgtspējību. Lūdzu, arī norādiet un aprakstiet draudus elementa tālākai pārmantošanai un nozīmei, ja tādi ir, un aprakstiet šo draudu pakāpi un to novēršanas neatliekamību, veicot pastiprinātu uzmanību elementa iekļaušanai sarakstā sekojošu stiprinošu vai vājinošu faktoru iedarbei uz elementa dzīvotspēju.

Suitu kultūrtelpas dzīvotspēja lielā mērā balstās uz suitu kultūras tradīciju saglabāšanu un pārmantošanu, kā arī izmantošanu tūrisma piedāvājumā un uzņēmējdarbībā, kas ļauj vietējai kopienai dzīvot un attīstīties savā vēsturiskajā zemē. Suitu kultūrtelpas dzīvotspējas nodrošināšanā iesaistījušās kopienas dažādas grupas un organizācijas.

2025. gadā suitu kultūrtelpas teritorijā, Alsungas, Gudenieku un Jūrkalnes pagastos, kopā dzīvo 2090 iedzīvotāju. Kaut salīdzinoši iedzīvotāju skaits ir stabils, tomēr tam ir tendence sarukt, it īpaši tas attiecināms uz jaunāko paaudzi – bērnu dzimst arvien mazāk, savukārt jaunieši, nepastāvot vairs skolām Jūrkalnē un Basos, kā arī 2021. gadā Alsungas vidusskolai kļūstot par pamatskolu, aizplūst no suitu kultūrtelpas uz pilsētām, palēnām zaudējot piederības saikni ar savu dzimto vietu un suitu kultūru. Ne tikai skolu slēgšana un restrukturizācija ilgtermiņā atstājusi sekas uz kopienu un kultūrtelpas dzīvotspēju, arī Ukrainas kara raisītie sociopolitiskie un ekonomiskie apstākļi radījuši ietekmi. Iecerētā vēja parku attīstīšana suitu kultūrtelpas teritorijās ne tikai fundamentāli varētu mainīt kultūrtelpas tradicionālo ainavu un bioloģisko daudzveidību, bet arī ietver arī potenciālu draudu tālākai depopulācijai, jo īpašumi industriālo vēja parku tuvumā zaudēs savu pievilcību un rosinās dzīvesvietas maiņu, līdz ar to kopienas samazināšanās risku padarot vēl lielāku. Tāpat suitu kultūras vērtību pārmantošanu skar iedzīvotāju migrācija, kas jo īpaši novērojams Jūrkalnē, kur īpašumus iegādājas jaunienācēji, kuriem vietas kultūrvēsturiskais mantojums ne vienmēr ir svarīgs.

Tomēr novērojams, ka pārskata periodā suitu kultūrtelpas kopienā pieaudzis sadarbības gars un saliedētība, daudz mērķtiecīgāk aizstāvot savas intereses gan kultūras mantojuma pārvaldības, gan savas dzīvesvides kvalitātes nodrošināšanā. Ne tikai kultūrtelpas mantojuma kopienas kodols, arī plašāka vietējās sabiedrības daļa iesaistījusies savas dzīves vides saglabāšanas un attīstīšanas dažādo mērķu sasniegšanā.

Ziņojuma gatavošanai veiktā aptauja, intervijas ar kopienas locekļiem un diskusijas (sk. D. sadaļu) apstiprināja, ka kopiena pozitīvi novērtē vietējo pašvaldību atbalstu suitu kultūrtelpas saglabāšanai, kā arī ekonomiskos un sociālos ieguvumus no kultūrtelpas statusa un mantojuma kā resursa - atskaites periodā suitu kultūrtelpā aktīvi strādājuši vairāk kā 60 amatnieku un mājražotāju, notikusi regulāra pieredzes apmaiņa starp kultūras mantojuma kopienām gan Latvijā, gan arī starptautiski, tāpat ir bijusi iespēja īstenot iedzīvotāju iniciatīvas un idejas, piesaistot finansējumu no dažādiem avotiem.

Kaut tiek īstenota suitu kultūras satura integrēšana izglītības piedāvājumā un kultūras dzīve kultūrtelpā raksturojuma kā daudzveidīga un aktīva, tomēr bažas rada piederības sajūtas veicināšana un nostiprināšana visas kopienas ietvaros, it īpaši jaunajā paaudzē. Tāpat kopienas ieskatā vairāk aktivitāšu būtu veicamas suitu vēstures pētniecībā un pieejamībā, piemēram, izveidojot Suitu muzeju. Turklāt nacionālā mērogā būtu jārisina problēmas, kas skar piekrastes zvejniecību un ar to saistītās tradīcijas, proti, roņu radītie zaudējumi, iznīcinot zvejas rīkus un samazinot nozvejas apjomus, apdraud piekrastes zvejnieku, starp kuriem ir arī Jūrkalnes iedzīvotāji, nodarbošanos un iztiku.

B.3. Saglabāšanas mēru īstenošana

Lūdzu, ziņojiet par saglabāšanas mēriem, kas tika aprakstīti nominācijas failā un iepriekšējā ziņojumā, ja tāds ticis iesniegts. Aprakstiet, kā tie ir tikuši īstenoti un kāds bijis to būtiskais pienesums elementa saglabāšanai ziņojumā aprakstītajā laika posmā, ņemot vērā ārējus vai iekšējus ierobežojumus, piemēram, resursu ierobežotību. Īpaši svarīgi iekļaut informāciju par tiem mēriem, kuru mērķis ir bijis nodrošināt elementa dzīvotspēju, sekmējot tā praktizēšanu un pārmantošanu kopienā. Iekļaujiet šādu detalizētu informāciju saistībā ar saglabāšanas mēru klāsta vai saglabāšanas plāna īstenošanu:

B.3a. Mērķi un rezultāti

Norādiet, kāds bija primārais(-ie) mērķis(-i) un kādi konkrēti rezultāti tika sasniegti ziņojumā norādītajā laika periodā.

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Atjaunotajam suitu kultūrtelpas saglabāšanas plānam, kuru izstrādāja EKC "Suiti" sadarbībā ar pašvaldībām un Latvijas Nacionālo kultūras centru, bija izraudzīti četri pamata mērķi: (1) nodrošināt suitu kultūras mantojuma dokumentēšanu, pētniecību un popularizēšanu; (2) sekmēt praktizēšanu un tālāknodešanu visās mērķgrupās; (3) veicināt izglītību un tradīciju pārmantošanu bērniem un jauniešiem; (4) izmantot suitu kultūrtelpas radošo potenciālu jaunu produktu un pakalpojumu attīstībai un nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru. Pārskata periodā attiecībā uz šiem mērķiem (saskaņā ar 2021. gada ziņojuma C.1 sadaļu) ir sasniegti šādi būtiskākie rezultāti:

(1) **Pētniecība un dokumentēšana** – aktivitātes (sk. B.3b) suitu mantojuma dokumentēšanā un pētniecībā notikušas galvenokārt kopienas rosinātas un pašu spēkiem īstenotas, notikusi sadarbība ar Aizputes novadpētniecības muzeju un Latvijas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju. Pārskata periodā īpaša uzmanība pievērsta amatniecības (tradicionālo tekstiliju – cimdu, segu, villaiņu) izpētei un pārmantošanai, kā arī sakrālā mantojuma apzināšanai un dokumentēšanai un folkloras ansambļa "Suitu sievas" fenomena izpētei.

(2) **Praktizēšana un tālāknodešana** – turpināta suitu tradicionālo svētku svinēšana, īstenoti vietēja un starptautiska mēroga pieredzes apmaiņas projekti, tostarp piesaistot Eiropas Savienības fondu finansējumu. Suitu mantojuma pieejamības nodrošināšanā izmantotas arī digitālās komunikācijas iespējas, kā arī sarīkoti dažādi interaktīvi pasākumi – erudīcijas spēles, pārgājieni pa suitu kultūrvēsturiskā mantojuma vietām u.c. (sk. B.3b).

(3) **Izglītība** – neformālās izglītības aktivitātes tikušas piedāvātas, sākot no pirmsskolas vecuma bērniem. Bērnu un jauniešu auditorijām rīkotas vasaras nometnes, dažādi apmācību cikli. Alsungas Mākslu pamatskolā suitu kultūras mantojums integrēts mācību priekšmetu apguvē, bibliotēkās īstenoti vairāki izglītojoši pasākumi gan skolēniem, gan viņu vecākiem. Pieaugušajiem nodrošinātas mūžizglītības iespējas, attīstot savas prasmes un iemaņas aušanā, adīšanā, mūzikas instrumentu (dūdu, kokļu un bungu) spēlē un izgatavošanā, kā arī restaurācijā.

(4) **Uzņēmējdarbība un infrastruktūra** – pārskata periodā pieaudzis pieprasījums pēc suitu mājražotāju un amatnieku produktiem, suitu iknedēļas tirgus Alsungā kļuvis par pastāvīgu norisi kultūrtelpā. Atklājot 2022. gadā Alsungā Amatu māju, kurā darbojas vairākas nevalstiskās organizācijas un Alsungas Tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centrs, veicināta gan kopienas aktivitāte, gan tūrisma attīstība. Īstenoti arī vairāki infrastruktūras projekti – atjaunoti autoceļu posmi, labiekārtotas atpūtas vietas Alsungā un Jūrkalnē, veikti restaurācijas darbi Alsungas viduslaiku pili, notikuši dažādi atjaunošanas darbi dievamos Jūrkalnē, Alsungā, Gudeniekos.

B.3b. Saglabāšanas aktivitātes

Uzskaitiet galvenās aktivitātes, kas tika veiktas ziņojumā norādītajā laika periodā, lai sasniegtu gaidītos rezultātus. Lūdzu, aprakstiet aktivitātes detalizēti, apskatot arī to efektivitāti vai problēmas, kas radās to izpildes laikā.

Apjoms no 500 līdz 1000 vārdiem

(1) Pētniecība un dokumentēšana

Pārskata periodā iznākušas vairākas grāmatas, kuru pamatā ir kopienas veikti pētījumi par suitu nemateriālo kultūras mantojumu – suitu cimdium, suitu villainēm, suitu segām, etnogrāfisko ansambli "Suitu sievas" (sk. arī B.3d.).

Pateicoties vietējām bibliotēkām, ir papildināti, digitalizēti un popularizēti novadpētniecības materiāli un krājumi, Alsungas bibliotēka sagatavojusi vairākas digitālas izstādes, kas pieejamas gan bibliotēkas mājas lapā, gan sociālajos tīklos.

Suitu mantojuma krātuves krājumā uzņemti ap 50 jaunu priekšmetu, Jūrkalnes bibliotēkā nonākusi retu un senu reliģisko grāmatu kolekcija.

Pārskata periodā digitalizēts suitu muzikālais folkloras mantojums, izveidojot audioierakstus pie notīm, kas publicēti mājas lapā www.suitunovads.lv. Mājas lapa www.suiti.lv papildināta ar suitu vietvārdu vākumu, materiālu apkopojumu par ceļu krustiem (krucifiksiem) un kapeliņām, kā arī suitu danču aprakstiem, mūziku un video (sk. arī B.3d.).

(2) Praktizēšana un tālāknodešana

Suitu bērni un pieaugušie darbojušies etnogrāfiskajos ansambļos, folkloras kopās, deju u.c. amatiermākslas kolektīvos (sk. B.3c.) un piedalījušies pasākumos – koncertos, meistarklasēs, gadskārtu un reliģiskos svētkos gan suitu kultūrtelpā, gan arī citviet Latvijā un pasaulē.

Pārskata periodā vairākiem suitu etnogrāfiskajiem ansambļiem un folkloras kopām apritējušas apaļas gadskārtas (2022. gadā vidējās paaudzes deju kolektīvam “Suiti” - 40, 2024. gadā “Suitu dūdeniekiem” - 10, “Maģajiem suitiem” - 65; 2025. gadā “Gudenieku suitiem” - 60, “Suitu sievām” - 70, “Suitiņiem” - 40, “Basu suitiem” - 15, “Suitu muzikantiem” - 15), kas tikušas plaši un koši atzīmētas ar svētku koncertiem un dažādiem pasākumiem.

Bērnu folkloras kopa “Suitiņi” aktīvi piedalījusies Latvijas bērnu un jauniešu nemateriālā kultūras mantojuma pārmantošanas un saglabāšanas programmā “Pulkā eimu, pulkā teku”. Suitu amatiermākslas kolektīvi iesaistījušies Latvijas dziesmu un deju svētku tradīcijas uzturēšanā, kā arī starptautiskajā folkloras festivālā “Baltica”.

Lai popularizētu suitu kultūras mantojumu jaunākās paaudzes vidū, digitalizēti līdz šim izdotie biedrības “Suitu kultūras mantojums” izdevumi par suitu tradīcijām, receptēm un tradicionālajiem tērpiem, kā arī izveidota digitālā spēle bērniem “Suiti” ar dažādiem uzdevumiem un interaktīviem elementiem mājas lapā www.suituspeles.lv, kas 2024. gadā saņēmusi Kuldīgas novada Kultūras gada balvu.

EKC “Suiti” turpināja rīkot ikgadējo vasaras nometni “Suitu tradīciju skoliņa” bērniem un jauniešiem no visiem suitu pagastiem ar radošām nodarbībām, suitu novada vēstures un tradīciju apguvi.

Suitu kultūrtelpā regulāri tiek rīkotas Alsungas un Jūrkalnes audēju un rokdarbnieču darbu izstādes. Amatniecības prasmes tiek saglabātas un popularizētas gan biedrības “Suitu kultūras mantojums” rīkotajās Amatu dienās, kur notiek dažādās publiskas meistardarbnīcas, gan EKC “Suiti” rīkotajās Meistaru dienās, kur ir iespēja individuāli satikties ar amatniekiem, apgūstot jaunas prasmes.

(3) Izglītība

Pārskata periodā īpaša uzmanība veltīta bērnu un jauniešu auditorijai. Lai saglabātu suitiem raksturīgo izloksni, biedrība “Suitu kultūras mantojums” izdevusi vairākas publikācijas bērniem - “Suitu alfabēts ar uzdevumiem” (2022), lasāmā grāmata “Suitu leģenda” (2023).

Sadarbībā ar Alsungas Mākslu pamatskolu gan biedrība EKC “Suiti”, gan biedrība “Suitu kultūras mantojums” īstenojusi dažādus izglītojošus projektus un aktivitātes (sk. arī B.3d.). Alsungas Mākslu pamatskola joprojām ir UNESCO Asociēto skolu tīklā, pārskata periodā skolēniem rīkojot dažādas aktivitātes suitu kultūrtelpas iepazīšanai.

Suitu kopienā caur apmācībām – meistardarbnīcām, meistarklasēm, tiek attīstītas amatniecības un muzicēšanas prasmes, popularizēts suitu kulinārais mantojums. Pārskata periodā notikuši vairāki apmācību cikli ģimenēm – 2022. gadā īstenots projekts “Suitu tradīciju apmācība ģimenēm”, rīkojot nodarbības par gadskārtu svētkiem. 2024. gadā biedrība “Alsungas viedais ciems” organizējusi vairākas meistarklases un radošās darbnīcas “Pikniks ģimenēm viduslaiku noskaņās” Alsungas pilī, kurās bija iespēja kolektīvi muzicēt, izgatavot mūzikas instrumentus, gatavot suitu ēdienus, apgūt jaunas zināšanas par suitu tērpa valkāšanu un suitiem raksturīgo valodu.

Suitu amatnieki regulāri piedalījušies Latvijas Nacionālā kultūras centra rīkotajā ikgadējā pasākumu ciklā “Satiec savu meistaru!”, plašākai sabiedrībai prezentējot un daloties zināšanās par suitu kulināro mantojumu (piemēram, biezputru vārīšanu

2023. gadā, skābmaizes, sklandraušu cepšanu 2024. gadā), tautastērpu valkāšanas tradīcijām (suiņu vamža izšūšana ar pērļēm 2024. gadā) u.c.

Kopš 2023. gada suiņu etnogrāfiskie ansambļi un folkloras kopas "Suiņu sievas", "Suiņu vīri" un "Suiņu dūdenieki" piedāvā dažādas aktivitātes ar suiņu kultūras saturu Latvijas kultūrizglītības programmā "Skolas soma", kas nupat ieguvusi UNESCO atzinību kā labās prakses piemērs kultūras un mākslas izglītības pieejamības, iekļaušanas un vienlīdzības veicināšanā.

(4) Uzņēmējdarbība un infrastruktūra

Biedrība "Alsungas viedais ciems" īstenojusi vairākas iniciatīvas uzņēmējdarbības attīstībai un vietējās kopienas saliedēšanai - projektu ietvaros atjaunota suiņu kultūrtelpas robežzīme uz Alsungas un Ēdoles pagastu robežas autoceļā Kuldīga-Jūrkalne malā, labiekārtota atpūtas vieta pilskalnā - Dižgabalkalnā. Pateicoties suiņu tirgum, kas notiek katru nedēļu, un suiņu mākslas un amatniecības telpai "Rija", pieaudzis pieprasījums pēc suiņu amatnieku darinājumiem. Pārskata periodā mājražotāji piedalījušies tūrisma izstādēs un popularizējuši suiņu kulināro mantojumu gan lokāli, gan starptautiski. Kopienas pārstāvji (amatnieki, muzikanti, novadpētnieki) iesaistījušies suiņu kultūrtelpas tūrisma piedāvājuma veidošanā, pateicoties kuram, ik gadu tūristu skaits kultūrtelpā pieaug, piemēram, 2024. gadā Alsungā tūrisma sezonas laikā uzņemti 3112 viesi, to skaitā 86 grupas no Latvijas un ārzemēm. Aktīvu darbību turpinājusi kultūrvieta Alsungā "Sapņotava", rīkojot dažādus izklaidējošus un radošus pasākumus, piemēram, ceļojumu stāstu vakarus, pasākumu ciklu "Suiņu un viesi", kurā uz tikšanos tika aicināti gan kopienas pārstāvji, gan Latvijā populāri mūziķi un mākslinieki u.c.

Pārskata periodā veikti ieguldījumi koplietošanas ceļu seguma atjaunošanai suiņu kultūrtelpas teritorijā. Īstenota virkne labiekārtošanas darbu - Jūrkalnē 2023. gadā izveidots jauns volejbola laukums, turpināta jūras piekrastes apsaimniekošana, nodrošinot pieeju pludmalēm un veicot regulāru atkritumu savākšanu. Tāpat notikuši Jūrkalnes Romas katoļu draudzes baznīcas ēkas uzturēšanas un teritorijas labiekārtošanas darbi.

Kuldīgas novada pašvaldība 2022. gadā ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzfinansējumu īstenojusi projektu "Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un mākslas jaunrades magnēti", restaurējot Alsungas pils Dienvidu korpusu un izveidojot ekspozīciju, savukārt 2023. gadā ar Eiropas Savienības struktūrfonda LEADER finansējumu atjaunota Ziedulejas estrāde Alsungā.

B.3c. Kopienų, grupų vai indivīdu piedalīšanās saglabāšanas aktivitātēs

Aprakstiet, kā kopienas, grupas vai, ja nepieciešams, indivīdi efektīvi piedalījušās saglabāšanas mēru īstenošanā. Aprakstiet izpildorganizācijas vai struktūras (nosaukums, darbības vēsture, utt.) un projekta īstenošanā pieejamo cilvēkresursu lomu.

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Vairāku nevalstisko organizāciju pastāvēšana un darbība suiņu kultūrtelpā (sk. C.5 sadaļu) liecina par suiņu kopienas, grupu un indivīdu aktīvu līdzdalību un spēju sekmīgi piesaistīt finansējumu, lai sniegtu ieguldījumu gan mantojuma saglabāšanā, gan savas dzīvesvides uzlabošanā. Tāpat arī vietējo uzņēmēju - amatnieku, mājražotāju - darbība veicinājusi kultūrtelpas attīstību un atpazīstamību.

Neskatoties demogrāfisko situāciju Latvijā un lauku iztukšošanas, suiņu kultūrtelpā vērojama aktīva kopienas locekļu iesaiste amatiermākslas kolektīvos. Salīdzinot 2021. gada ziņojuma datus ar 2025. gada rādītājiem, secināms, ka dalībnieku skaits suiņu kolektīvos bijis stabils. Nemainīgs dalībnieku skaits noturējies kopā "Suiņu dūdenieki" (dibināta 2014. gadā, 11 dalībnieki), kapelā "Suiņu muzikanti" (2010, 7 dalībnieki), tautas lietišķajā mākslas studijā "Kangas" (2021, 11 dalībnieces), vidējās paaudzes deju kopā "Suiņi" (1982, 20 dalībnieki), Jūrkalnes amatiermākslas "Mēs i klāt!" (1914. gads, 12 dalībnieki). Nelielas izmaiņas, 1-2 dalībnieku skaita ietvaros, novērojamas Alsungas etnogrāfiskajā ansambļī "Suiņu sievas" (1955, 16 dalībnieces), Gudenieku etnogrāfiskajā ansambļī "Gudenieku suiņi" (1965, 17 dalībnieki), Basu tautas nama tradīciju ansambļī "Basu suiņi" (2010, 5 dalībnieki).

Dažos kolektīvos novērojams dalībnieku skaita pieaugums – Alsungas bērnu folkloras kopā “Suitiņi” (1985, no 12 uz 18 dalībniekiem), Alsungas folkloras kopā “Suitu dūdenieki” (2014, no 7 uz 11 dalībniekiem). Savukārt dalībnieku skaita sarukums vērojams Jūrkalnes etnogrāfiskajā ansablī “Maģie suiti” (1959, no 15 uz 8 dalībniekiem), Alsungas folkloras kopā “Suitu vīri” (2013, no 13 uz 9 dalībniekiem), aušanas pulciņā “Kodes” (2014, no 6 uz 4 dalībniekiem). Neregulāri, uz dažiem pasākumiem un priekšnesumiem kopā sanāk Alsungas amatierēāris, kur dalībnieku skaits svārstās ap 8 – 10 dalībniekiem.

Pārskata periodā 2022. gadā tika nodibināta jauna kapela “Alšvangas spēlmaņi”, kur kopā muzicē 7 dalībnieki, 2024. gadā izveidots jauns tautas deju kolektīvs “DižSuiti” ar 20 dalībniekiem. Savu darbību diemžēl izbeidzis vidējās paaudzes deju kolektīvs “Jūrkalne” (dibināts 2017) un Jūrkalnes bērnu un jauniešu amatierēātris “Jampadracis” (dibināts 2008).

Alsungas pamatskolā atjaunojies jauniešu kora kolektīvs, 2025.gada sākumā savu darbību atjaunojusi kokaletāju neformāla apvienība “Četri vēji”, kurā šobrīd muzicē 9 -10 kokaletāji.

Pārskata periodā īstenotas arī vairākas nozīmīgas individuālas iniciatīvas suitu kultūras mantojuma saglabāšanā – piemēram, 2023. gadā Grigorijs Rozentāls izveidojis senlietu krātuvi “Dīķenieku” mājās, kas iepazīstama ikvienam interesentam bez maksas; Juris Lipsnis “Silenieku” mājās izveidojis dūdu darbnīcu ar tradicionālo instrumentu ekspozīciju, suitu tradīcijas un mantojumu iespējams iepazīt Lidijas Jansones lauku sētā “Gāčas”. Suitu vēstures un mantojuma pētniece Dace Nasteviča turpinājusi apkopot suitu kultūrtelpā pierakstītās folkloras liecības.

B.3d. Laika plānojums

Laika plānojumā uzrādiet, kad katra aktivitāte tika īstenota.

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Lielākā daļa aktivitāšu (sk. B.3b. sadaļu) ir tikušas regulāri īstenotas visa pārskata perioda garumā, tomēr vairāki notikumi ir īpaši izceļami.

(1) Pētniecība un dokumentēšana

2022. gadā izdotas EKC “Suiti” sagatavotas grāmatas par suitu mantojuma vērtībām “Suit villdrāns”, “Suit pierkstaņi un dūraiņi”.

2023. gadā biedrība “Suitu kultūras mantojums” noorganizējusi pētnieciski izglītojošu pasākumu Alsungas kultūras namā “Šverinu valdīšanas suitos 400 gadu jubileja”.

2025. gadā biedrība EKC “Suiti” īstenojusi sakrālā arhitektūras un mākslas mantojuma dokumentēšanu.

2025.gadā izpētīta un restaurēta glezna “Jēzus svētī suitu bērnus” Gudenieku baznīcā.

2025. gadā sadarbībā ar Aizputes novadpētniecības muzeju biedrība “Suitu kultūras mantojums” sagatavojusi izstādi “Suitu sievas”, kas šobrīd skatāma Alsungas Amatu mājā, izdota arī Ilgas Leimanes un Kristīnes Vasilevskas-Stepanovas sagatavota grāmata par suitu sievietēm “Etnogrāfiskais ansamblis “Suitu sievas” cauri gadiem”.

2025. gadā Kurzemes sētā «Gāčas» notikusi vēsturnieka Agra Dzeņa lekcija par Zvirgzdu ezera apkārtnes muižām Gudeniekiem, Blinteri, Jaunmuižu.

(2) Praktizēšana un tālāknodošana

2022. gadā Alsungas pils Dienvidu korpusā izveidota patstāvīga interaktīvā ekspozīcija par suitu kultūras mantojumu un dzīvesveidu.

Katru gadu EKC “Suiti” rīkojusi tradicionālās kokles spēles apmācības, 2023. gadā izdošanai sagatavota N. Heņķa kokļu mēdiņu burtnīciņa.

Biedrība “Suitu kultūras mantojums” ar kopu “Suitu dūdenieki” katru gadu rīkojusi Latvijas dūdenieku saietus, turklāt 2023. gadā īstenotas apmācības un meistarklases, pilnveidojot tradicionālo dūdu izgatavošanas un spēles prasmes.

2023. un 2024. gadā EKC “Suiti” izveidojusi suitu danču aprakstus un video, kur danču mūzikas ierakstus ieskaņojusi kapela “Alšvangas spēlmaņi” un dančus izpildījis vidējās paaudzes deju kolektīvs “Suiti”.

2024. gadā, atzīmējot kopas "Suitu dūdenieki" 10. jubileju, kopā ar ārvalstu sadarbības partneriem sagatavots suitu dūdu danču mūzikas albums "Trīs apaļi mēneši". Albuma prezentācija notikusi Alsungā, sarīkojot suitu danču nakti.

(3) Izglītība

2022. un 2024. gadā notikušas kokles spēles meistarklases Alsungā un Basos, kur gan bērni un jaunieši, gan pieaugušie apguvuši tradicionālā mūzikas instrumenta spēlēšanas prasmes.

2024.gadā EKC "Suiti" projekta "Suitu kultūrtelpas stiprināšana un attīstība" ietvaros papildinājusi Alsungas Mākslu pamatskolas mācību programmas, izveidojot jaunus mācību materiālus par suitu novadu.

2024. gadā biedrība "Suitu kultūras mantojums" sadarbībā ar Kuldīgas novada pašvaldību uzsākusi INTERREG Igaunijas-Latvijas pārrobežu sadarbības programmas projektu Alsungas Mākslu skolā "Mūsdienīgs un inovatīvs kultūras mantojuma mācību risinājums pašvaldību skolām un bērnudārziem – mantojuma ieskausi" ar mērķi veicināt vietējā mantojuma satura iekļaušanu izglītības iestādēs.

(4) Uzņēmējdarbība un infrastruktūra

2022. gada martā tika oficiāli atklāta atjaunotā pašvaldības ēka - Alsungas Amatu māja, kurā aktīvi vienuviet darbojas suitu nevalstiskās organizācijas un amatnieku darbnīcas.

2022. gadā izveidots suitu kultūrtelpas amatnieku reģistrs iekšējai izmantošanai kopienas ietvaros.

2023. gadā ar ES struktūrfonda finansējumu atjaunota Ziedulejas estrāde Alsungā.

Katru gadu suitu rokdarbnieki un amatnieki piedalījušies Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja rīkotajā amatnieku gadatirgū, tūrisma izstādes u.c.

2023. gadā ERAF Igaunija – Latvija programmas projekta "Mazo etnisko kultūrtelpu attīstība un popularizēšana kā tūrisma galamērķis" ietvaros atkārtoti publicēts izdevums "Suitu stila grāmata", kas iepazīstina ne tikai ar kultūrtelpas vēsturi un mantojuma vērtībām, bet arī sniedz padomus suitu logotipa izmantošanā, tautastērpa elementu valkāšanā u.c.

B.3e. Budžeta izdevumi

Norādiet detalizēti, kādi līdzekļi tika lietoti katras aktivitātes īstenošanā (ja iespējams, USD valūtā), katrai no tām norādot līdzekļu avotu (valdības resursi, kopienas pienesums darba vai materiālu formā utt.).

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Budžets norādīts pa gadiem un finansējuma avotiem. Pašvaldību finansējums ietver atbalstu amatiermākslas kolektīvu darbībai, nevalstisko organizāciju projektiem, kultūrvides attīstīšanai un kultūras pasākumiem. Valsts Kultūrkapitāla fonds konkursa kārtībā atbalsta nevalstisko organizāciju īstenotus projektus. Savukārt valsts budžets un mērķdotācijas ietver suitu kultūrtelpas saglabāšanai piešķirtu ikgadēju tiešo finansējumu un mērķdotāciju amatiermākslas kolektīviem. Valsts un pašvaldības nodrošina izglītības iestāžu darbību, tomēr šis finansējums nav atsevišķi norādīts. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde ir atbalstījusi materiālā mantojuma saglabāšanu suitu kopienā, finansējot Alsungas pils Dienvidu korpusa konservācijas un restaurācijas dokumentācijas izstrādi.

Kopējais finansējums 2022. gadā – 771 781 EUR. No tiem suitu kopienas (t.sk. nevalstisko organizāciju, baznīcas draudžu un ziedotāju) pašfinansējums – 3 500 EUR, pašvaldību (Kuldīgas novada un Ventspils novada) finansējums 177 893 EUR, Valsts Kultūrkapitāla fonds – 32 800 EUR, valsts budžets un mērķdotācijas – 24 740 EUR.

Kopējais finansējums 2023. gadā – 597 921 EUR. No tiem suitu kopienas (t.sk. nevalstisko organizāciju, baznīcas draudžu un ziedotāju) pašfinansējums – 8 590 EUR, minēto pašvaldību finansējums 436 965 EUR, Valsts Kultūrkapitāla fonds – 36 909 EUR, valsts budžets un mērķdotācijas – 25 127 EUR.

Kopējais finansējums 2024. gadā – 377 134 EUR. No tiem suitu kopienas (t.sk. nevalstisko organizāciju, baznīcas draudžu un ziedotāju) pašfinansējums – 12 850 EUR, minēto pašvaldību finansējums 122 642 EUR, Valsts Kultūrkapitāla fonds – 54 695 EUR, valsts budžets un mērķdotācijas – 29 560 EUR, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde – 7 000 EUR.

Kopējais finansējums 2025. gadā (līdz 2025. gada 1. oktobrim) – 393 531 EUR. No tiem suitu kopienas (t.sk. nevalstisko organizāciju, baznīcas draudžu un ziedotāju) pašfinansējums – 935 EUR, minēto pašvaldību finansējums 821 207 EUR, Valsts Kultūrkapitāla fonds – 28 889 EUR, valsts budžets un mērķdotācijas – 30 000 EUR.

Laika posmā no 2022. līdz 2025. gadam valsts un pašvaldību finansējums suitu kultūrtelpas saglabāšanai un attīstībai kopumā ir bijis – 2 140 367 EUR (2 490 000 USD).

Laika posmā no 2022. līdz 2025. gadam nevalstiskās organizācijas un pašvaldības piesaistījušas Eiropas Savienības finansējumu 1 023 565 EUR (1 190 00 USD) apmērā no tādam programmām kā ERAF, EFLA, Erasmus+.

Būtisks ir bijis arī dzimts suitu kopienas pašfinansējums, kas nav pilnībā novērtējams un izmērāms.

B.3f. Vispārējā saglabāšanas aktivitāšu efektivitāte

Sniedziet efektivitātes novērtējumu vispārējām aktivitātēm, kas tika veiktas, lai sasniegtu gaidīto rezultātu, kā arī novērtējumu par pasākumu īstenošanai izlietoto līdzekļu efektivitāti. Lūdzu, norādiet, kādu pienesumu pasākumi ir devuši un vai citi pasākumi būtu bijuši piemērotāki, lai sasniegtu tos pašus rezultātus. Norādiet, vai tādi paši rezultāti varētu tikt sasniegti ar mazāku līdzekļu apjomu, vai pieejamie cilvēkresursi bija piemēroti un vai kopienas, grupas un indivīdi varēja tikt labāk iesaistīti.

Apjoms no 400 līdz 600 vārdiem

EKC "Suiti" katru gadu veic suitu kultūrtelpā īstenoto aktivitāšu apkopojumu, kas kalpojis par pamatu šī ziņojuma izstrādei. Papildus tam noskaidroti kopienas pārstāvju viedokļi, lai novērtētu šo aktivitāšu rosinātās pārmaiņas kopienā un to ietekmi uz suitu kultūrtelpas saglabāšanu (aptaujas dati, sk. D sadaļu). Kopumā vērojams pozitīvs novērtējums par suitu kopienas pašas īstenotām aktivitātēm, kas ir stiprinājušas kopienas pašapziņas, lepnuma un lokālās identitātes sajūtu, vienlaikus ir vērojama kopienas pārstāvju aktīva iesaiste nevalstisko organizāciju darbībā. 80% aptaujāto atzīst, ka, kopš suitu kultūrtelpas iekļaušanas UNESCO sarakstā, ir īstenots pietiekami daudz aktivitāšu suitu kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstībai.

Saskaņā ar aptaujā paustajiem viedokļiem, efektīvākās aktivitātes kopienas skatījumā ir mantojuma praktizēšanā un tālāknodošanā, īpaši tiek uzsvērti kopienas rīkotie pasākumi - Vasaras saulgrieži Jūrkalnē, Burdona festivāls, Miķeļdiena, Lebediks, Amatu dienas un dažādās meistarklases.

Intervijās ar suitu kultūrtelpas pārstāvjiem tiek uzsvērti arī nepieciešamība kultūras norises padarīt daudzveidīgākas, ne tikai tradicionālajā kultūrā balstītas, bet arī tādas, kas iesaistītu pēc iespējas plašāku kultūrtelpā dzīvojošo loku.

Pārskata periodā īstenotas vairākas efektīvas aktivitātes, kas veicinājušas suitu kultūras atpazīstamību kā Latvijā, tā starptautiski. Īpaši izceļama biedrība "Suitu novada mantojums", aktīvi iesaistoties Ziemeļvalstu un Baltijas valstu nemateriālā kultūras mantojuma sadarbības tīklā. Biedrība 2023. gadā ieguvusi UNESCO akreditētas NVO statusu, kas rada iespēju vairāk iesaistīties gan UNESCO, gan arī citās starpvalstu aktivitātēs un popularizēt suitu kultūras mantojumu Latvijā un ārpus tās.

Tāpat joprojām efektīvi tiek izmantota digitālā komunikācija – informācija par norisēm suitu kultūrtelpā tiek izplatīta tādās sociālo tīklu platformās kā Facebook, Whatsapp, Instagram un Youtube. Komunikācija ar sabiedrību galvenokārt notiek Facebook, kas ir populārs un aktīvs komunikācijas rīks nevalstiskajām organizācijām, amatiermākslas kolektīviem, arī suitu uzņēmējiem, amatniekiem un mājažotājiem.

Pārskata periodā suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitātes ir bijušas savstarpēji papildinošas. Finanšu līdzekļi ir izlietoti pārdomāti, mērķtiecīgi un efektīvi. Sasniegtos rezultātus, domājams, nebūtu iespējams sasniegt ar citiem pasākumiem vai mazākiem finanšu līdzekļiem.

Neskatoties uz īstenotajām aktivitātēm, kopienas vairākuma ieskatos suitu kultūrtelpa joprojām tiek atzīta kā neatliekami glābjama.

C. SAGLABĀŠANAS MĒRU ATJAUNOŠANA

C.1. Atjaunotais saglabāšanas plāns

Lūdzu, sniedziet atjaunotu redakciju saglabāšanas plānam, kas iekļauts nominācijas pieteikumā vai iepriekšējā ziņojumā. Sniedziet detalizētu informāciju it īpaši par šādiem jautājumiem:

*a. Kāds(-i) galvenais(-ie) **mērķis(-i)** ir izraudzīts(-i), un kādi konkrēti rezultāti tiek sagaidīti?*

*b. Kādas ir nozīmīgākās **aktivitātes**, ko īstenot, lai sasniegtu gaidītos rezultātus? Aprakstiet aktivitātes detalizēti un pēctecīgi, sniedzot informāciju par to īstenošanas iespējām.*

*c. Kā attiecīgā **dalībvalsts(-is)** atbalstīs atjaunotā saglabāšanas plāna īstenošanu?*

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas atjaunotajam plānam (2026-2029) ir četri galvenie mērķi: (1) nodrošināt suitu kultūras mantojuma dokumentēšanu, pētniecību un popularizēšanu; (2) sekmēt suitu mantojuma praktizēšanu un tālāknodošanu; (3) veicināt suitu tradīciju pārmantošanu formālajā un neformālajā izglītībā; (4) sekmēt

suitu kultūrtelpas ainavas un dzīvesvides saglabāšanu. Sagaidāmie rezultāti un aktivitātes:

(1) Dokumentēšana un pētniecība

Paredzēts turpināt apzināt un pētīt suitu kultūras mantojumu, nodrošināt tā digitālu pieejamību, izdot pētījumu publikācijas, veidot audiovizuālus materiālus, dokumentēt sakrālā mantojuma liecības un dažādas kultūras norises suitu kultūrtelpā.

(2) Praktizēšana un tālāknodešana

Paredzēts rīkot un svinēt suitu tradicionālos svētkus, organizēt festivālus, sekmēt kristīgo tradīciju pārmantošanu. Tiks atbalstīta amatiermākslas kolektīvu darbība suitu kultūrtelpā. Tiks īstenota sadarbība ar citām kultūrtelpu mantojuma kopienām Latvijā un ārvalstīs.

(3) Izglītība

Suitu kultūrtelpas nemateriālā kultūras mantojuma vērtības plānots iekļaut formālās un neformālās izglītības programmās - ar suitu tradīcijām tiks iepazīstināti gan kultūrtelpas kopienas pārstāvji, īpašu uzmanību pievēršot bērniem un jauniešiem, gan viesi. Alsungas Mākslu pamatskolā turpināsies suitu kultūras satura integrēšana mācību procesā. Dažādās vecuma grupās tiks nodrošināta tradicionālās mūzikas instrumentu spēles apguve, rīkotas dažādas meistardarbnīcas un meistarklases.

(4) Uzņēmējdarbība un infrastruktūra, kultūrainavas saglabāšana.

Tiks turpināts darbs pie amatniecības un mājražošanas veicināšanas, attīstīts kultūras tūrisms, popularizēta suitu kultūrtelpa nacionālā un starptautiskā mērogā. Plānotas mantojuma saglabāšanas aktivitātes gan Alsungas pilī, izveidojot tur Suitu kultūrvēsturiskā mantojuma centru, gan Alsungas Amatu mājā, gan kultūras centros, bibliotēkās un dievnamos Jūrkalnē, Gudeniekos un Alsungā. Turpināsies arī vairāki infrastruktūras uzlabošanas projekti suitu kultūrtelpas teritorijā. Kultūrtelpas kopienas ietvaros īpaša uzmanība tiks pievērsta kultūrainavas aizsargāšanai un saglabāšanai.

Atbalsts suitu kultūrtelpas saglabāšanas plāna īstenošanai ir sasaistāms gan ar Latvijas kultūrpolitikas plānošanas dokumentu "Kultūrpolitikas pamatnostādnes (2021–2027)", gan ar 2021. gadā pieņemto Latviešu vēsturisko zemju likumu, kas nosaka kultūrvēsturiskās vides un kultūrtelpu saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību Latvijā.

Līdzās plānotajam valsts atbalstam būtiska loma suitu kultūrtelpas saglabāšanā ir pašvaldību – Kuldīgas un Ventspils novadu – attīstības plāniem, kuru virsmērķis ir nodrošināt identitātē un mantojumā balstītu, iekļaujošu un ilgtspējīgu dzīvesvidi saviem iedzīvotājiem. Kuldīgas novada pašvaldībā ir izstrādāti vairāki attīstības plānošanas dokumenti (Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2046. gadam, Kuldīgas novada attīstības programma 2022.-2028. gadam, Kuldīgas novada ilgtspējīga tūrisma stratēģija līdz 2028. gadam, Kuldīgas novada kultūras attīstības programma 2021. - 2028. gadam), kas paredz atbalstu gan suitu kultūras mantojuma saglabāšanai un popularizēšanai, gan kultūras infrastruktūras nodrošināšanai, kultūras piedāvājuma daudzveidības veicināšanai, tostarp kultūrvēsturiskā tūrisma piedāvājuma attīstīšanai suitu kultūrtelpā. Savukārt Ventspils novada politikas plānošanas dokumentos suitu kultūrtelpas saglabāšana iekļauta "Ventspils novada kultūrvēsturisko objektu ilgtermiņa darbības stratēģijā 2017.-2025.gadam", "Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030" un "Ventspils novada attīstības programmā (2020- 2026)", kas ietver nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību kā vienu no rīcības virzieniem, atsevišķu uzmanību veltot suitu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai Jūrkalnes pagastā.

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas plāna (2026 - 2029) aktivitātes tiks īstenotas galvenokārt caur atbalstu nevalstiskajām organizācijām, kultūras projektu konkursiem un amatiermākslas nodrošināšanu suitu kultūrtelpā.

C.2. Nākotnes aktivitāšu laika plānojums

Norādiet laika plānojumu atjaunotajam saglabāšanas plānam (aptuveni četru gadu periodam).

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Lielākā daļa no suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitātēm tiks īstenota pastāvīgi un vairāku gadu garumā, tādēļ ir izceltas tikai dažas iniciatīvas, ar uzsvaru uz pašvaldību atbalstu un uzsāktām starptautiskām sadarbībām.

Pateicoties suitu kopienas nevalstisko organizāciju aktīvai darbībai, turpināsies vairāku starptautisku sadarbības projektu īstenošana. Līdz 2026. gadam tiks īstenots INTERREG Igaunijas-Latvijas pārrobežu sadarbības programmas projekts "Contemporary and innovative heritage culture teaching solution for municipal schools and kindergartens – Surrounded by Heritage", kurā piedalās biedrība "Suitu kultūras mantojums" un Kuldīgas novada pašvaldība.

Līdz 2027. gadam turpināsies biedrības "Suitu kultūras mantojums" īstenotais Erasmus+ programmas "Sadarbības partnerības pieaugušo izglītībā" projekts "UNESCO kultūrtelpu tīkla digitālā dimensija", kura mērķis ir veicināt deviņu Eiropas valstu nemateriālā kultūras mantojuma jomā strādājošo un praktizējošo pieaugušo izglītošanu, tādējādi saglabājot un popularizējot UNESCO atzītas nemateriālā kultūras mantojuma vērtības Latvijā, Horvātijā, Ziemeļmaķedonijā, Somijā, Gruzijā, Igaunijā, Itālijā un Slovākijā.

2026. - 2027. gadā turpināsies Zviedrijas institūta Baltijas jūras sadarbības programmas projekts "Coastal Commons Initiative" (CCI), kas tiek īstenots sadarbībā ar Kivik muzeja un arhīvu fonda lietišķo kultūras pētījumu centru (Kiviks Museum & Archive Foundation) Zviedrijā un organizācijām no Somijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Vācijas. Projekta mērķis ir dalīties pieredzē un zināšanās par labu sociālās ilgtspējas praksi mantojuma kopienās Baltijas jūras reģionā.

Biedrība "Suitu kultūras mantojums" gatavo arī jaunu pieteikumu par tradicionālo amatniecību Erasmus+ programmas "Sadarbības partnerības pieaugušo izglītībā", kā arī starpvalstu projekta pieteikumu "Sharing Cultural Spaces - Envisioning Futures" ELFLA programmai, kura ietvaros iecerēts sadarbībā ar biedrību "Darīsim paši!" un partneriem Somijā un Igaunijā iesaistīt jauniešus kultūras mantojuma saglabāšanā.

Nodrošinot "Liepājas – Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027" programmas īstenošanu, suitu kultūrtelpā paredzētas vairākas aktivitātes, kas veicinās starptautisku sadarbību un atpazīstamību. 2027. gada septembrī Alsungā notiks Starptautiskais etnomūzikas festivāls "Alksnis". Suitu kultūrtelpas kopiena iesaistīsies arī projekta "5K kultūrtelpas" īstenošanā, kas paredz tīklošanos un pieredzes apmaiņu piecu kultūrtelpu starpā Kurzemē.

C.3. Nākotnes aktivitāšu budžets

Norādiet aplēses līdzekļiem, kādi ir nepieciešami, lai īstenotu atjaunoto saglabāšanas plānu (ja iespējams, USD valūtā), identificējot pieejamos resursus (valdības resursi, kopienas pienesums darba vai materiālu formā utt.)

Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem

Valsts atbalsts plānots ikgadēju mērķdotāciju veidā amatiermākslas kolektīvu darbībai 8460 EUR un nevalstisko organizāciju projektiem 21 500 EUR, nākamo četru gadu periodam attiecīgi 94 460 EUR (112 400 USD). Turpināsies Valsts Kultūrkapitāla fonda regulārie projektu konkursi, kā arī mērķprogramma "Nemateriālā kultūras mantojuma vērtību attīstība un ilgtspēja", kas nodrošina kultūras projektu konkursa veidā saņemt finansējumu Nacionālajā nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā iekļauto elementu saglabāšanai, tostarp suitu kultūrtelpas mantojuma saglabāšanai. Suitu kultūrtelpas nevalstiskajām organizācijām ir iespēja ik gadu pretendēt un saņemt finansiālu atbalstu savas kapacitātes stiprināšanai. Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķprogrammā "Tradicionālās kultūras nozares profesionālu nevaldības kultūras organizāciju atbalsts". Plānots, ka Valsts Kultūrkapitāla fonda

projektu konkursos nākamajos četros gados tiks piesaistīts vismaz 100 000 - 120 000 eiro (100 000 – 140 000 USD) eiro liels finansējums.

Gan Kuldīgas novada pašvaldība, gan Ventspils novada pašvaldība turpinās sniegt regulāru atbalstu suitu amatiermākslas kolektīvu darbībai un pasākumu īstenošanai suitu kultūrtelpā. Kuldīgas novada pašvaldība ir sagatavojusi projekta pieteikumu "Kultūras un tūrisma lomas palielināšana Kuldīgas novadā" atklātā projektu konkursā ERAF finansējuma piesaistei, cerot atbalsta gadījumā iegūt finansējumu 999 900 eiro apmērā, lai Alsungas viduslaiku pilī pabeigtu atjaunot pils Dienvidu korpusu, sekmētu Suitu kultūrvēsturiskā mantojuma centra darbību un izveidotu tādu kultūras piedāvājumu, kas rada pozitīvu ietekmi uz vietējām kopienām un vienlaikus veicina tūrisma plūsmu suitu kultūrtelpā. Savukārt atbilstoši Ventspils novada pašvaldības investīciju plānam 2021.-2027. gadam Jūrkalnē turpināsies darbs pie Baltijas jūras piekrastes teritorijas infrastruktūras uzlabošanas, piesaistot Eiropas Savienības fondu līdzfinansējumu.

Starptautiskais finansējums plānots arī nevalstisko organizāciju projektiem (sk. B.3e. un C.2. sadaļas), tāpat arī valsts un pašvaldību iestādes iecerējušas piesaistīt papildus ārēju finansējumu, tostarp no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem.

C.4. Kopienas līdzdalība

Lūdzu, aprakstiet kopienu, grupu un indivīdu, kā arī attiecīgo nevalstisko organizāciju līdzdalību saglabāšanas plāna atjaunošanā, tai skaitā saistībā ar dzimumu lomām, un kā viņi būs iesaistīti plāna īstenošanā

Apjoms no 150 līdz 500 vārdiem

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas plāna (2026 - 2029) pamatā ir EKC "Suiti" kopā ar citām suitu nevalstiskajām organizācijām un vietējām pašvaldībām izstrādātais aktivitāšu plāns. Ar plānu saistītie jautājumi tika apspriesti 2025. gada 22. septembrī, tiekoties suitu organizāciju EKC "Suiti" un "Suitu kultūras mantojums" pārstāvjiem, Ventspils novada un Kuldīgas novada pašvaldību pārstāvjiem, Alsungas Mākslu pamatskolas pārstāvjiem.

2025. gada septembrī un oktobrī suitu kopienas aptaujā, kuru rīkoja Latvijas Nacionālais kultūras centrs sadarbībā ar EKC "Suiti", tika gūti arī kopienas pārstāvju viedokļi par būtiskākajiem mērķiem suitu kultūrtelpas saglabāšanā nākamajā periodā un nepieciešamajām aktivitātēm. Atbildes uz aptaujas jautājumiem tika izskatītas un daļēji integrētas atjaunotajā suitu kultūrtelpas saglabāšanas plānā. Saņemto atbilžu klāstā lielāka bija sieviešu viedokļu pārstāvība (88% respondentu, sk. D sadaļu), tomēr kopumā atjaunotā plāna izstrādē nav vērojamas ar dzimumu saistītas lomas, fokusgrupu intervijās piedalījās vairāk vīriešu.

Līdztekus atjaunotā saglabāšanas plāna izstrādei suitu kopienas pārstāvji ir iesaistījušies valsts un pašvaldību plānošanas dokumentu (sk. C.1. un C.2. sadaļas) sagatavošanā, izmantojot sabiedrības līdzdalības iespējas pieredzes apmaiņā un viedokļu paušanā. Arī turpmāk kopiena plāno aktīvi iesaisties gan Kuldīgas novada pašvaldības, gan Ventspils novada, gan valsts kultūrpolicies plānošanas dokumentu apspriešanā un sagatavošanā. Suitu kopiena ir pārstāvēta dažādās konsultatīvās padomēs gan pašvaldībās, gan valstiskā līmenī (piemēram, Nemateriālā kultūras mantojuma padomē, gan Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomē u.c.).

C.5. Institucionālais konteksts

Lūdzu, ziņojiet par Neatliekamās saglabāšanas sarakstā iekļautā elementa vietējās pārvaldīšanas un saglabāšanas institucionālo kontekstu, ieskaitot:

- a. atbildīgo(-ās) struktūru(-as), kas iesaistīta(-as) tā pārvaldīšanā un/vai saglabāšanā;*
- b. kopienas vai grupas organizāciju(-as), kas saistīta(-as) ar elementu un tā saglabāšanu.*

Kopš 2021. gada suitu kultūrtelpa atrodas divās pašvaldībās - Kuldīgas novadā (ar pagasta pārvaldēm Alsungā un Gudeniekos) un Ventspils novadā (ar pagasta pārvaldi Jūrkalnē). Pašvaldības finansē kultūras norišu centru – Alsungas kultūras nama, Basu tautas nama un Jūrkalnes tautas nama - darbību, tai skaitā amatiermākslas – folkloras kopu, etnogrāfisko ansambļu, deju kolektīvu u.c. – darbību.

Suitu kultūrtelpā savu darbību turpina vairākas nevalstiskās organizācijas - EKC "Suiti" (60 biedri, to vidū vietējās pašvaldības), "Suitu kultūras mantojums" (13 biedri), "Suitu amatnieki" (20 biedri), „Alsungas keramika” (13 biedri), "Vēja sēta" (3 biedri) un "Maģie suiti" (6 biedri). Aktīvu darbu turpina arī biedrība "Alsungas viedais ciems" (17 biedri), pārskata periodā mazāk aktīvas kļuvušas tādas nevalstiskās organizācijas kā jauniešu biedrība "Liepu ielas radošais kvartāls" un biedrība "Suitu novads".

D. KOPIENU DALĪBA ŠĪ ZIŅOJUMA IZSTRĀDĒ

Aprakstiet, kādā veidā tika nodrošināta kopienu, grupu vai, ja nepieciešams, indivīdu, kā arī attiecīgo nevalstisko organizāciju visplašākā iespējamā dalība ziņojuma izstrādes procesā.

Apjoms no 150 līdz 300 vārdiem

Ziņojuma izstrāde tika uzsākta 2025. gada maijā, Latvijas Nacionālā kultūras centram un EKC "Suiti" vienojoties par ziņojuma izstrādes plānu un laika grafiku.

2025. gada septembrī un oktobrī tika veiktas 8 intervijas ar kopienas pārstāvjiem – vairāku nevalstisko organizāciju un neformālu apvienību vadītājiem. Lai pēc iespējas plaši noskaidrotu suitu kopienas pārstāvju viedokli, no 15. līdz 20. septembrim tika veikta sadarbībā ar EKC "Suiti" un biedrību "Suitu kultūras mantojums" izstrādāta elektroniskā aptauja, kas tika izplatīta dažādās kopienas sociālo tīklu (Facebook un Whatsapp) grupās. Kopā tika sasniegti 25 respondenti vecumā no 26 līdz 70 gadiem (vidējais vecums – 45 gadi), 80% respondentu ir sievietes. Lielākā daļa respondentu ir Alsungas pagasta iedzīvotāji (36%) un Jūrkalnes iedzīvotāji (36%). No 2025. gada 25. septembra līdz 30. oktobrim tika organizētas 4 fokusgrupu diskusijas klātienē un tiešsaistē ar pašvaldību vadītājiem un pārstāvjiem, suitu amatniekiem, etnogrāfisko ansambļu vadītājiem un dalībniekiem, kopumā piedaloties 18 suitu kopienas un iesaistīto pušu pārstāvjiem.

Ziņojuma pirmā redakcija 2025. gada 10. oktobrī tika prezentēta suitu kopienas nevalstiskajām organizācijām, vietējām pašvaldībām un citām iesaistītajām pusēm, saņemtie ierosinājumi un viedokļi ņemti vērā ziņojuma precizēšanai un papildināšanai, sagatavojot ziņojuma gala redakciju.

E. DALĪBVALSTS PĀRSTĀVJA PARAKSTS

Ziņojumam jānoslēdzas ar oriģinālu valsts amatpersonas parakstu, kas pilnvarota ziņojumu parakstīt dalībvalsts vārdā, norādot personas vārdu, titulu un ziņojuma iesniegšanas datumu.

Vārds: Agnese Lāce

Amats: kultūras ministre

Datums: 1.12.2025

Paraksts: